

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2019-303

15.4.2019

Gjensidige Forsikring ASA

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Sykepleier – forhindre fall - ryggsmarter - arbeidsulykke – yfl. § 11 (1) bokstav a.

Forsikrede med flere skulle følge en liten og svak pasient fra stol til seng. Pasienten begynte å sige sammen og man valgte å løfte pasienten opp i sengen. Arbeidsstillingen var vanskelig og forsikrede fikk ryggsmarter umiddelbart. Tvist om hendelsen var en arbeidsulykke. Etter en samlet vurdering konkluderte nemnda med at hendelsen verken var omfattet av det markerte eller det avdempede ulykkesbegrep. Selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (sykepleier, f. 1968) pådro seg ryggsmarter etter en hendelse i arbeidet på sykehjem 11.8.15.

Om selve hendelsen ble det skrevet rapport etter kveldsvakt 11.8.15:

Vi skulle følge en pasient fra stol til sengen ved hjelp av prekestolen. Vi var 3 ansatte og en lærling. Sengen stod like ved stolen. Pasient reiste seg opp og stod greit. Da vi skulle begynne å gå begynte pasientene og sige sammen. Dette var en dårlig cancer pasient, veldig skrøpelig og vi var redd for at hun ville skade seg brette noe hvis hun falt i gulvet. Hun var en lett (kg) pasient i utgangspunktet. Vi bestemte oss raskt for å løfte henne opp i sengen for å verne pasient mot et fall som kunne gi henne skader/ubehag. Arbeidsstillingen var umulig gjennomførbar ergonomisk. Dette resulterte i at (forsikrede) skadet ryggen. Hun fikk smerter med en gang etterpå og klarte nesten ikke å gå.

Fastlegen noterte 12.8.15 at forsikrede hadde smerter i korsryggen som oppsto plutselig, og som hun trodde var en vridning. Verken i dette eller i de påfølgende notater ga legen noen beskrivelse av hendelsen.

I melding om yrkesskade datert 12.10.15 til Nav ble hendelsen beskrevet slik:

Skulle hjelpe en pasient med stå trening. Pasienten seg sammen og måtte fort i seng. Fikk en vridning i ryggen, og store smerter umiddelbart.

Nav godkjente 6.11.15 hendelsen som en yrkesskade.

Forsikredes lege skrev i uttalelse 20.2.17 at helsesekretæren 12.8.15 noterte "*plutselig oppståtte ryggsmarter etter vridning*". Videre skrev legen blant annet:

En pasient seg sammen og (forsikrede) måtte hjelpe, støtte denne pasienten, så fall ble hindret. Denne uventete, plutselig inntredende situasjon med akutt hjelp/støtte for denne pasienten resulterte i en ugunstig vridning for (forsikrede) og deretter startet hennes ryggplager.

Forsikrede fremmet krav mot selskapet 22.2.17.

Selskapet avsto kravet 2.1.18, idet det la til grunn at hendelsen ikke var en arbeidsulykke etter yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav a), og at det heller ikke var årsakssammenheng mellom hendelsen og forsikredes senere plager.

Forsikredes klage til Finansklagenemnda var datert 10.12.18.

Forsikrede har i det vesentlige anført at det var en ulykkeshendelse, i alle fall etter det avdempede ulykkesbegrepet. Det var en krevende situasjon der det stilles små krav til avvik for å godta at hendelsen anses som en arbeidsulykke. Begrepet er det samme som i folketrygdloven § 13-3, og Nav har korrekt godkjent hendelsen som en yrkesskade. Det foreligger videre årsakssammenheng mellom hendelsen og forsikredes plager/uførhet.

Selskapet har i det vesentlige anført at hendelsen ikke var en arbeidsulykke, og at det uansett ikke er årsakssammenheng mellom hendelsen og forsikredes senere plager/uførhet.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om hendelsen 11.8.15 er å anse som en arbeidsulykke jf. yfl. § 11 første ledd bokstav a, og i så fall om det foreligger årsakssammenheng mellom hendelsen og senere plager.

Begrepet arbeidsulykke i yfl. § 11 første ledd bokstav a skal ifølge lovens forarbeider forstås på samme måte som det tilsvarende begrepet i folketrygdloven § 13-3. I denne bestemmelsens annet ledd defineres to ulike kategorier arbeidsulykker; det markerte ulykkesbegrepet (en plutselig eller uventet ytre handling) og det avdempede ulykkesbegrepet (en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid). Høyesterett har i Rt. 2015 s. 1757, avsnitt 51 uttalt at det ikke gjelder noe tilleggskrav om ytre hending "i tilfeller hvor arbeidstakeren på grunn av en vanskelig arbeidsstilling eller av andre grunner er blitt utsatt for en ekstraordinær belastning eller påkjenning".

I Rt. 2006 s. 1642, avsnitt 36, er det lagt til grunn at hva som "må anses plutselig og uventet vil måtte bedømmes ut fra i hvilken sammenheng hendelsen finner sted". Det følger videre av det samme avsnittet i dommen at skade oppstått under utførelse av ordinært arbeid normalt ikke anses som en arbeidsulykke, det må foreligge et avvik fra det ordinære arbeidet. Høyesterett har lagt til grunn at det må kreves et ulykkesmoment for at en arbeidsulykke skal omfattes av det markerte ulykkesbegrepet, jf. Rt. 2009 s. 1485 avsnitt 21-24. Dette er fulgt opp i Rt. 2009 s. 1619. Kravet om ulykkesmoment innebærer at noe i den ytre situasjonen må ha utviklet seg på en uventet måte, og dette uventede – ulykkeshendelsen – må ha ført til skaden. Forsikrede har bevisbyrden for at hendelsen var en arbeidsulykke i lovens forstand.

Når det gjelder faktum, legger nemnda til grunn at hendelsen inntraff i forbindelse med at forsikrede og to kolleger skulle hjelpe en alvorlig kreftsyk pasient fra en prekestol og over til sengen. Da pasienten begynte å sige sammen, måtte forsikrede og kollegene gripe inn for å hindre at hun falt. De besluttet å løfte pasienten opp i sengen, og under løftet fikk forsikrede smerter i ryggen.

Det er ingen opplysninger i saken om at noen plutselig og uventet hending var årsak til forsikredes vridning under løftet. Situasjonen som sådan fremstår heller ikke som unormal, da det ikke kan ha vært uventet at pasienten ville ha behov for hjelp. Det er ikke opplyst om tidspress eller andre særlige forhold utover hva som må anses som vanlig i en slik arbeidssituasjon. Nemnda kan etter dette ikke se at det foreligger en arbeidsulykke som er omfattet av det markerte ulykkesbegrepet.

Videre må det vurderes om hendelsen omfattes av det avdempede ulykkesbegrepet. Det avdempede ulykkesbegrepet krever i utgangspunktet også en ytre hending, men det er lagt til grunn i praksis at kravet om ytre hending likevel ikke får anvendelse når en vanskelig arbeidsstilling eller andre grunner har utsatt skadelidte for en ekstraordinær belastning eller påkjenning, jf. Rt. 2005 s. 1757 og 2015-253.

Etter Rt. 2009 s. 1626 skal vurderingen av om påkjenningen eller belastningen skal anses som usedvanlig ta utgangspunkt i hendelsens art og omstendighetene rundt denne. Ulykkesmomentet ligger i at forsikrede ikke var forberedt på eller ikke kunne unngå den usedvanlige påkjenningen, jf. Rt. 2005 s. 1757, avsnitt 49, som siterer fra Kjønstad (red): Folketrygdloven med kommentarer (1998), s. 482-483.

Bistand ved løft av syke pasienter som trenger hjelp til å legges opp i sengen må ha vært en del forsikredes normale arbeidsoppgaver. At løftet ikke kunne foretas på en optimal måte, fordi pasienten måtte løftes raskt for å verne henne mot et fall, innebærer ikke at løftet lå utenfor arbeidets vanlige ramme. Det vises i denne forbindelse til sak 2015-253. Nemnda finner etter dette at hendelsen også faller utenfor det avdempede ulykkesbegrepet.

Nemnda finner etter dette ikke grunn til å drøfte om det foreligger en årsakssammenheng mellom hendelsen og forsikredes plager.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Gro Farestvedt (selskapsrepresentant), Tonje Giertsen (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).